

Рецензії

БІБЛІОГРАФІЯ ВЕЛИКОГО УКРАЇНЦЯ

Григорій Кочур: Біобібліографічний покажчик. У 2 ч. — 2 вид., доопрац. і доповн. — Л.: Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2006. (Українська біобібліографія. Нова серія; Ч. 21).

Серія “Українська біобібліографія”, що виходить у видавництві Львівського національного університету імені Івана Франка, поповнилась іще одним біобібліографічним покажчиком — “Григорій Кочур”. Друге, доповнене видання покажчика у двох частинах загальним обсягом 760 сторінок містить 3505 позицій і охоплює період від 1936 до 2005 р. Уклали “Біобібліографічний покажчик” Г.Домбровська та З.Домбровська, загальну редакцію здійснила Н.Бічуя, а науковим редактором була пристрасна шанувальниця й послідовниця Г.Кочура, авторка численних праць про видатного Майстра професор Р.Зорівчак. Їй також належить ґрунтовна передмова “У духовно-культурному полі Григорія Кочура”, в якій висвітлено тернистий шлях та багатогранну діяльність як перекладача, поета, ученого-літературознавця й редактора.

Детально зупиняючись на літературно-естетичних і перекладознавчих поглядах талановитого подвижника в царині перекладу, Р.Зорівчак подає у своїй праці справді трагічну історію українського художнього перекладу. Дослідниця слушно наголошує, що після смерті М.Рильського Г.Кочур став керманічем школи українського художнього перекладу, центру морального опору тоталітаризмові в Україні, і, продовжуючи традиції свого попередника М.Зерова та побратима М.Рильського, доклав чимало зусиль для утвердження перекладної літератури як невід’ємної складової української культури. Зупиняється авторка передмови й на суто науковій діяльності Г.Кочура і слушно наголошує на його неоціненному внеску в розвиток перекладознавства в Україні. Крім того, Р.Зорівчак наголошує на особливій ролі Г.Кочура як наставника, щирого радника науковців, який вивів не одного літературознавця-початківця на широкий шлях філологічної науки. Він, образно висловились

дослідниця, “як Учитель увійшов у життя багатьох, щоб залишитися там назавжди”.

Крім статті Р.Зорівчак, власне біобібліографічній частині покажчика передуює невелика передмова “Від укладачів”, автори якої визначають хронологічні межі покажчика, його структуру та принципи класифікації матеріалу, пояснюють методику, якої вони дотримуються при встановленні авторства непідписаних статей чи перекладів. Створення бібліографії ґрунтувалось на вивченні українських бібліографічних видань, галузевих ретроспективних українських і закордонних покажчиків, періодики, критичних видань, багатотомних видань творів українських письменників, хрестоматій зарубіжної літератури, антологій та електронних джерел системи Інтернет.

Перша частина покажчика — це бібліографія друкованих праць Г.Кочура, яка відображає його перекладацьку й оригінальну творчість, дослідницьку працю в галузі літературознавства й перекладознавства, а також діяльність як упорядника, редактора та коментатора численних видань.

Друга частина біобібліографії присвячена науковим дослідженням про Г.Кочура, надрукованим в Україні й за її межами, зокрема інформацію про нього на електронних носіях та в інтернет-джерелах. Сюди залучено багато нового, дбайливо зібраного, свіжого матеріалу, який свідчить про зростання інтересу до постаті Г.Кочура і вносить деякі корективи в бібліографування його творчого доробку. Весь матеріал в обидвох частинах покажчика подано у хронологічному порядку, а в межах року — за абеткою.

Покажчик вирізняється насиченістю інформації та повнотою описів. Анотації до більшості позицій з посиланнями на сторінки вносять нові штрихи до висвітлення життєвого і творчого

шляху Г.Кочура й допомагають читачеві краще орієнтуватись у матеріалах покажчика.

Відаючи належне укладачам цієї солідної праці, вважаю за необхідне зробити також деякі зауваження. Так, наприклад, у другій частині покажчика під номером 2455 О.Шалаті приписано статтю Н.Куляси “Поезія Е.По у перекладах П.Грабовського” (Перекладознавчі студії. — Дрогобич, 1999. — Вип. 1. — С. 34-42), хоч вона зафіксована під номером 2391. В особовому покажчику не подано імені М.Шалати, стаття якого “Лебедині пісні” М.Богдановича (Всесвіт. — 2004. — №7/8. — С. 185-187) значиться під номером 3231. При описі бібліографії “Давньогрецькі письменники в українських перекладах і критиці” (Іноземна філологія. — 1970. — Вип. 20. — С. 128-146) пропущено №№ 151 і 190, де значаться статті Г.Кочура “Езоп українською мовою” та “Вперше в Радянському Союзі” — про переклад “Відлюдника” Менандра, що належить А.Содоморі. Не ввійшла до “Покажчика” й передмова І.Кошелівця до праці: Свєрстюк Є. Вибране // Сучасність. — 1979. — №6. — С. 31-43, де автор пише про школу перекладачів на чолі з М.Лукашем і Г.Кочуром та її роль у

збереженні й розвитку української мови. Однак, вважаю, подані зауваження не знижують наукової вартості цього фундаментального і кваліфіковано зробленого покажчика.

Значний інтерес становлять унесені до покажчика автографи Г.Кочура та світлини, але цей іконографічний матеріал доречно б доповнити світлинами батьків Г.Кочура, його батьківської хати, будинку, в якому жив літератор в Ірпені, пам’ятника на його могилі та деяких особистих документів.

Складений на основі найновіших досягнень бібліографічної науки, покажчик дуже зручний у користуванні, оскільки його науково-допоміжний апарат, крім особового покажчика, списку періодичних і серійних видань, в яких друкувалися переклади Г.Кочура й література про нього, та списку скорочень, містить ще покажчик перекладів Г.Кочура з мов світу, алфавітний покажчик його досліджень, інтерв’ю, а також покажчик його власних віршів.

Рецензований покажчик безсумнівно стане цінним джерелом для вивчення як життя, так і багатотворчої спадщини Г.Кочура і сприятиме активізації літературознавчих і перекладознавчих досліджень у нашій країні.

м. Дрогобич

Данило Кузик

“УКРАЇНСЬКІ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧІ НАБЛИЖЕННЯ”

Ukrainiskie zblizenia literaturoznawcze / Pod red. I.Nabytowycza. Українські літературознавчі наближення / Під ред. І.Набитовича. — Lublin: Wyd. Uniwersytetu Marii Curie-Sklodowskiej, 2006. — 227 s.

Демократизація Польщі і здобуття незалежності Україною наприкінці ХХ ст. стали подіями, що значно посилити інтерес до української культури в польському суспільстві. У низці університетів Польщі почалося вивчення української мови та літератури, стали відбуватись наукові конференції з різних галузей українознавства. Декілька таких конференцій провів Заклад української філології Університету імені Марії Склодовської-Кюрі в Любліні. Результатом Міжнародної наукової конференції “Проблеми досліджень української літератури”, проведеної 19 листопада 2003 р. в Любліні, став двомовний українсько-польський збірник “Ukrainiskie zblizenia literaturoznawcze”/ “Українські літературознавчі наближення”, виданий за редакцією І.Набитовича.

Перший розділ збірника “У телескопі літературних макронаближень” відкриває стаття Я.Поліщука “Реінкарнація історії:

методологічні дискусії в сучасному українському літературознавстві”, в якій автор звертається до особливостей загального стану вітчизняного літературознавства і, зокрема, торкається методологічних проблем створення нової “Історії української літератури”. І хоча деякі твердження автора видаються досить спірними, все ж з ним можна погодитися, що саме відкрита дискусія дає можливість серйозно замислитися “над необхідністю якісної трансформації знань та обмеженості окремих методологій” (38) у сучасному українському літературознавстві.

На важливості функціонування категорії *sacrum* у новітній українській літературі наголошує І.Набитович у статті “Повернення *sacrum*. Українська література ХХ ст. як *locus theologicus*”. Дослідник на основі численних прикладів доводить необхідність пошуків “площин перетину теології й літератури” (49), а також “місць теологічних” у художніх